1939 ий
15
ФЕВРАЛЬ
№ 15 (514)
Акше 5 ыр.

9-ше ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетарий-шамыч, ушнызак!

Ӧрвезе Коммунист

ВЛКСМ Маробком ден горком орган

Конференцийын решенийжым кажне комсомолец дек шукташ

Ме 12 февральыште ВЛКСМ XV Марийский областной конференцийын решенийжым печатлышна. Конференцийын решенийже Марийский республикысе комсомольский организацийын ончыкылык пашажлан боевой программа лийын шога.

19 гыч 25 февраль марте районный комсомольский актив погынымаш - шамыч конференцийын решенийжым обсуждатлаш тӱҥалыт, а 10 март марте конференцийын решенийжым чыла первичный комсомольский организацийлаште обсуждатлен шукташ кӱлеш.

Районный комсомольский актив погынымаш ден первичный организацийласе погынымаш-шамыч большевистский критика ден самокритикым кумдандыме корно дене да ВЛКСМ ЦК-ын IV ден VII пленум-шамычын решенийыштым тӱрыс шукташ верч комсомольский организаций-шамычым адакат утларак мобилизоватлыме корно дене эртарыман улыт.

ВЛКСМ Центральный Комитетын бывший руководительыштын шӱшӧ, антипартийный практикышт низовой организацийлаштат кугу верым налын шоген. Районный да областной конференций-шамыч Обком, горком, райком-шамычын пашаштым ятыр ситыдымашым да политический йоҥылыш тӱжвак луктыныт. Но комсомольский организаций-шамычын пашаштышт чыла ситыдымашым выявитлыме манын нигузат шонаш ок лий. Ятыр районлаште конференций-шамыч кӱкшӧ идейно - политический уровеньыш эртен огытыл, делегат-шамыч ВЛКСМ ЦК VII пленумын решенийжым ситышын умлен огытыл. Санденак конференцийлаште кугу политический йоҥылыш - шамычак тӱжвак луктылтде кодыныт.

Косолаповский райкомолын бывший секретарьже Антонова комсомольский организацийыште йӱмашым, морально - бытовой ден политически разложитлалтмашым насаждатлен. Но конференцийыште тидын нерген нигат ойлен огыл.

Юринский районный конференцийыште критика ден самокритика лушкыдо улмылан лийыак райкомын политучеба отдел вуйлатышыжлан кулакын эргыже Галин логал кертын.

Косолаповский, Параньгинский комсомольский организаций-шамычын пашаштышт политический пусылык ок сите. Нине райкомшамыч вредительствын последствийжым эркын ликвидироватлат.

Чыла нине факт-шамыч комсомольский организаций шамычын пашаштышт ятыр кугу ситыдымаш улмо нерген ойлат. Сандене районный комсомольский актив ден первичный комсомольский организаций-шамычын погынымашлаште большевистский партийын испытанный методшым — большевистский критика ден самокритикым эше кумдан шараш кӱлеш. Тидын негызеш комсомольский организацийым ВЛКСМ ЦК IV да VII пленумыштын решенийыштым шуктымашке, комсомолышто калык тушман-шамычын агентурыштым йӧршын куклен пытармашке мобилизоватлыман.

Конференцийын решенийжым обсуждатлымашым, актив погынымашлаште критика ден самокритикым шарымашым очередной кампаний семын умлышо руководитель-шамычат лийын кертыт. „Погынымаш пытыш, критиковатлышна. Ынде критиковатлыме сита, шып илашат лиеш“ манын шонышо руководитель-шамычлан решительный отпорым пуаш кӱлеш. Комсомольский погынымашлаште критика ден самокритикым ончыкыжат вияҥдаш, ситыдымашым ужаш жапыштыже тӱжвак лукташ да тудым писын пытараш, ончыкыжым ситыдымаш деч посна пашам ышташ тунемман.

Комсомольский руководитель-шамыч ВЛКСМ XV областной конференцийын решенийжым кажне комсомолецын сознанийышкыже шукташ обязан улыт. Тидлан лийын первичный организацийлашке докладчиклан актив кокла гыч эн сай комсомолец-шамычым колтыман. Тыге веле ме конференцийын решенийжым шуктымашке чумыр комсомольский организацийым мобилизоватлен кертына.

Конференцийын решенийжым обсуждатлымашым партийын XVIII с'ездшылан ямдылалтме вопрос деч нигузеат ойыраш ок лий. Партийын XVIII с'ездшылан достойно ямдылалтме нерген вопрос комсомольский погынымашлаште тӱҥ верым налын шогашыже кӱлеш. Комсомолец-шамыч да чыла молодежь ВКП(б)-н XVIII с'ездшым достойно вашлийшаш верч кучедалшаш улыт.

ВКП(б)-ын XVIII С'ЕЗДШЫЛАН

ВКП(б) уставыште изменений-шамыч

ВКП(б)-ын XVIII С'ЕЗДЫШТЫЖЕ А. ЖДАНОВ ЙОЛТАШЫН ЫШТЫШАШ ДОКЛАДЫН ТЕЗИСШЕ-ШАМЫЧ, ТӰҤ ШОТЫШТО ВКП(б) ЦК ПОЛИТБЮРО ОДОБРИТЛЕН

С'ЕЗДЫН ОНЧЫШАШ ПАША РАДАМЖЫН КУМЫШО ПУНКТШО

1. СССР-ыште социализмын сеҥымыже социалистический экономикын господствыжым обеспечитлен. СССР-ын экономикыже шотышто вож гычак вашталтмаш дене келшышын СССР населенийын классовый составше вашталтын. Социалистический строительство ийлаште чыла эксплоататорский элементым — капиталист-шамычым, купец-шамычым, кулак - шамычым, спекулянт-шамычым ликвидироватлыме. СССР шемер-шамыч — пашазе - шамыч кресаньык-шамыч, интеллигенций — социалистический строительство ийлаште келгын вашталтыныт.

Пашазе класс вож гычак вашталтын, тудо йӧршеш у классыш савырнен, эксплоатаций деч утаралтын, озанлыкын капиталистический системыжым пытарен да производство средствалан социалистический собственностьым установитлен.

Крестьянство вож гычак вашталтын, тудо йӧршеш у крестьянствыш савырнен, кеч могай эксплоатаций деч утаралтын, эн кугу ужашыже шке пашажым да шкенжын достояныйжым частный озанлыкеш огыл, единоличный трудеш огыл да почеш кодшо техникеш огыл, а коллективный собственностеш, коллективный трудеш да современный техникеш базироватлыше колхозный крестьянство лийын.

Интеллигенций вашталтын, тудо шкенжын массыштыже шкенжын чыла вожшо дене пашазе класс дене да крестьянство дене кылдалтше йӧршеш у интеллигенций лийын. Советский интеллигенций — тиде командный постыш выдвигатлалтше тенгечсе пашазе ден кресаньык-шамыч да пашазе ден кресаньык-шамычын эргышт. Советский интеллигенций, тошто интеллигенций семын, капитализмлан огыл, а социализмлан служа да социалистический обществын тӧр праван члене улеш.

Тыгеракын СССР-ын шемерже-шамыч коклаште классовый грань ӱштылалтеш, пашазе, кресаньык ден интеллигенций коклаште экономический ден политический противоречий-шамыч сӱмырлат да ӱштылалтыт. Советский обществын морально-политический единствожын основыжо ыштыллын. Советский калыкын тиде морально - политический единствожо СССР Верховный Советыш да союзный республика-шамычын Верховный Советлашкышт сайлымаште коммунист ден беспартийный-шамычын блокым ыштымаште да тиде блокын йӧршеш сеҥымаштыже пеш чаплын подтвердитлалтын. Партий йыр непартийный большевик-шамычын, ончыл пашазе, кресаньык ден интеллигент-шамычын, партий паша верч активный да сознательный борец-шамычын, массыште партийын линийжым проводитлыше - шамычын пеш шуко кадрышт кушкыныт.

Тиде у обстановкышто партийыш у член-шамычым приниматлыме шотышто уставын предусматриватлыме условий-шамычым вашталташ кӱлешлык шуын. Партийын уставшылан келшышын, партийыш ныл тӱрлӧ категорий почеш, партийыш приниматлымын социальный положенийже деч зависимостьышто приниматлыме шотышто кызыт действоватлыше порядок СССР-ыште социализмын сеҥымыжлан лийын советский обществын вашталтше классовый структуржо дене чылтат ок келше. Партийыш приниматлыме годым тӱрлӧ категорийым, тӱрлӧ кандидатский стажым установитлаш кӱлешлык пыта. Тидлан лийын партийыш приниматлыме - шамычлан чылаштланат, нунын пашазе класс дек, крестьянство дек але интеллигенций дек принадлежностьышт деч зависитлыде, приемын единый условийже да ик гай кандидатский стаж установитлалтман.

2. Партийын членже-шамыч нерген да нунын обязанностьышт нерген уставный положенийым партий член-шамычын правашт нерген тугак лийшашлыклан шотлалтше, но уставыште палемдыме положений дене ешараш кӱлеш. Партийын уставшым тыгай ешарымаш партий член-шамычын активностьым кушмылан отвечатла да партийын пашаже верч нунын ответственностьыштым нӧлталашлан, партий член-шамычын бюрократизм проявлений деч аварашлан пеш кугу значенийым иметла. Партий уставын 57 параграфше тыге ойла: „Посна организацийлаште але чумыр партийыште партийный политический вопросшо-шамычым свободный да деловый каҥашымаш партийын кажне членжын внутрипартийный демократий гыч лекше неот'емлемый праважеулеш“.

Тиде права деч посна уставыште партий член-шамычын тыгай правашт оговоритлалтман:

а) партийный погынымашлаште партийын кеч могай пашаенжым критиковатлаш партий член-шамычын правашт;

б) партийный органлашке сайлаш да сайлыме лияш партий член-шамычын правашт;

в) партий член-шамычын деятельностьышт але поведенийышт нерген решенийым лукмо годым, чыла случайлаште лично участвоватлымым требоватлаш партий член-шамычын правашт;

г) кеч могай вопрос да заявлений денат кеч могай партийный инстанцийыш, ВКП(б) ЦК марте шумеш обращатлаш партий член-шамычын правашт.

3. ВКП(б) ЦК-ын периодический решенийже-шамыч дене эртарыме партий эрыктымаш ВКП(б) устав почеш предусматриватлалтын. „Опыт ончыктен, ончыкыжым партийын массовый эрыктымаш деч тыгай мотив-шамыч почеш откажатлаш кӱлеш:

а) партийым тудын радамышкыже НЭП-лан кӧра разлагатлалтше ен-шамычын шӱшкылтмышт деч аварышлан НЭП тӱҥалтышыште, капиталистический элемент-шамычын ылыжме жапыште вводитлыме массовый эрыктымаш метод кызытсе обстановкылан, кунам капиталистический элемент-шамычым ликвидироватлыме, почвым йомдарен. Тиддеч посна, опытын ончыктымыжо почеш, практикыште массовый эрыктымаш метод партийын членже-шамыч дек единственно правильный, индивидуальный подход йӧным исключатла, тудым партийын членже-шамыч дек „ик мерка дене“ огульный стандартный подход дене алмашта. Тидлан лийын массовый эрыктымаш-шамыч годым партий гыч пеш шуко необоснованный исключатлымаш лиеден, а партийыш шӱшкылтшӧ враждебный элемент-шамыч эрыктымашым честный пашаен-шамычым травитлашлан да кырашлан кучылтыныт;

б) массовый эрыктымаш метод партий член-шамыч

(Умбакыже 2-шо стр.)

29

А. ЖДАНОВ йолташын ыштышаш докладын тезисше-шамыч

УМБАКЫЖЕ

дек, пашаеҥ - шамыч дек внимательный отношений нерген партийный установкым тичмашын шукташ йӧным ок пу да практикыште чӱчкыдынжӧ партийный член-шамычын праваштым ущемлятлымашке намия;

в) партийыш шӱшкылтшӧ, шкеныштын вражеский тӱсыштым двурушничество да партийым ондалымаш средство дене маскироватлыше враждебный элемент-шамыч шотышто массовый эрыктымаш метод шагал действительный да целыш шудымо лийын;

г) массовый эрыктымаш метод шкенжын пӱсыжӧ дене, утларакшым, партийын пассивный манме членже-шамыч ваштареш савыралтын да партий гыч тудын честный да добросовестный членже - шамычым, пуйто, пассивностьышт мотив дене исключатлымашке конден.

Тидлан лийын партийым периодически массовый эрыктымашым отменитлаш кӱлеш, партий шке радамжым партий программым, уставым, дисциплиным пудыртышо еҥ-шамыч деч обычный порядок дене эрыктен кертеш манын установитлаш.

4. Партий член-шамычын судьбашт нерген, партий член-шамычым партий гыч исключатлыме нерген да исключатлыме член-шамычым восстановитлыме нерген вопрос дек формальный да бездушно-бюрократический отношений практикым ЦК-ын 1937 ийысе февральско - мартовский Пленумыштыжо да ЦК-ын 1938 ийысе январский Пленумыштыжо партий осудитлен. Пале, тиде практикым партийыш шӱшкылтшӧ, партий гыч исключатлымаште отличатлалташ да выдвигатлалташ тыршыше карьеристский элемент-шамыч, тугак репрессий мерым кумдан эртарыме дене партийын честный членже-шамычым шалатыл пыташ да партийный радамыште утыж дене подозрительностьым шараш тыршыше, партий кӧргеш маскироватлалтше тушманшамыч кумдан кучылтыныт.

ЦК-ын 1938 ийысе январский Пленумжо партий гыч огульно исключатлыме практикым ликвидироватлаш, партий гыч исключатлыме нерген але исключатлыме член-шамычым партийыш восстановитлыме нерген вопросым решитлыме годым дифференцированный подходым пашаштак установитлаш йӧным ыштыше ятыр мерым принимателен.

Тидын дене келшышын уставым ятыр положений дене ешараш кӱлеш, нуно:

а) партий член дек пред'явитлыме титаклымашын обоснованностьшо нерген тщательно очмашым да внимательный подходым обеспечитлышаш улыт;

б) партий член-шамычын праваштым кеч могай произвол деч авырышаш улыт;

в) маловажный поступкым ыштыше партий членшамыч дек партийный наказанийын высший мерыже улшо партий гыч исключатлымашым применятлымым практика гыч из'ятлышаш улыт.

5. Партийыш пурышо кандидат-шамыч дек уставный требований почеш нуным принимательме условийлан, партий программа ден уставым признатлыме да уставный кандидатский стажым эртыме деч посна тугак программым усвоитлымаш шындалтеш. Тиде уставный требованийым отменитлаш кӱлеш.

ЦК-ын 1937 ийысе февральско-мартовский Пленумыштыжо ыштыме докладыште Сталин йолташ ончыктен:

„Партий программым усвоитлашлан, настоящий марксист, проверитлыме да теоретически ямдылалтше марксист лийман. Мый ом шинче, мемнан дене мемнан программым усвоитлен шуктышо, теоретически ямдылалтше да проверитлыме настоящий марксист лийше партий член-шамыч шуко верештыт мо. Тиде корно дене умбакыже каяш гын, мланна партиеш интеллигент-шамычым да вообще ученый еҥ-шамычым гына кодаш верештеш ыле. Тыгай партий кӧлан кӱлеш? Парти ышыште членство нерген мемнан проверитлыме да чыла испытанийым выдержатлыше ленинский формула уло. Тиде формула почеш партийын членжылан тудо шотлалтеш, кӧ партий программым признаватла, членский взносым тӱла да тудын организацийже-шамыч гыч иктыштыже пашам ышта. Вниманийым обратитлыза: ленинский формулышто программым усвоитлыме нерген огыл, а программым признатлыме нерген ойлалтеш. Тиде йӧршеш тӱрлӧ кок вещь. Доказыватлышашат уке, тиде программым усвоитлыме нерген арам болтатлыше мемнан партийный йолташ - шамыч огыл, а Ленин прав. Тудыжо раш. Партийын членжылан программым усвоитлен да теоретически ямдылалтын марксист лийын шушо йолташ-шамыч гына лийын кертыт манма гыч партий исходитла ыле гын, тудо партийыште тӱжем дене партийный кружокшамычым, шӱдӧ дене партийный школла-шамычым ок ыште ыле, кушто партий член - шамычым марксизмлан туныктат, да нунылан мемнан программым усвоитлаш полшат. Йӧршеш раш, партий тыгай школла ден кружок-шамычым партий член-шамыч коклаште организоватла гын, тиде сандене, вет тудо шинча: партий член-шамыч партийный программым але усвоитлен шуктен огытыл, теоретически ямдылалтше марксист эше лийын шуын огытыл".

Тиде мотив-шамыч почеш ончыктымо уставный требованийым отменитлаш кӱлеш.

6. Элын политический илышыштыже поворотлан лийын, ССР Союзын у Конституцийжым приниматлыме дене партийын лийше у задачыже-шамыч партий деч партийный паша практикым, партий уставын предписыватлыме внутрипартийный демократизм начало-шамычым илышыш безусловно да тичмашын пуртымо основеш келшышын перестроитлымым требоватленыт. Тидлан лийын партий партийный паша практикыште демократический централизм основа пудыртымашым ликвидироватлен да, партий устав дене келшышын, партийный организацийлаште руководящий орган - шамычын сайлалтмыштым восстановитлен.

Партий последовательный демократический практикым шуктен шогаш обеспечиватлыше ятыр ешарыш мера-шамычымат ыштен, а именно: кооптаций практикым отменитлымаш, партийный орган шамычым сайлыме годым список почеш голосоватлымым чарымаш, посна кандидатура-шамычым голосоватлымашке кусныммаш, кандидат-шамычым отводитлаш да нуным критиковатлаш неограниченный правам партийын чыла членжылан обеспечитлымаш, партийный орган-шамычым сайлыме годым кандидат-шамычым закрыто (тайно) голосоватлымым установитлымаш, оласе партийный активым, а кугу олалаште — районный активымат периодически погымым обязательностьшым установитлымаш.

Практика дене проверятлыме, критика ден самокритикын умбакыже развиватлалтмыштым, партийный масса ончылно партийный орган-шамычын ответственностьышт нӧлталтмым, партийный массын активностьшо кушмым обеспечитлыше, да тидын дене политический руководствын у задачыже-шамычым успешно разрешитлашлан партийым вооружатлаш полшышо партийын тиде у мероприятийже-шамычым устав отразитлышаш.

7. Партийын уставше почеш партийный решений ден постановлений - шамычым шуктымо шотышто практический пашалан (да нуным советско-хозяйственный орган-шамычын да ӱлыл партийный организацийшамычын шуктымыштым проверятлашлан) обкомлаште, крайкомлаште, нацкомпартий ЦК-лаште да ВКП(б) ЦК-ште целостный производственно - отраслевый отдел шамыч лийшаш улыт, тидын годымак „каждые производственно-отраслевый отделеш пӱтынь тиде отрасль дене чыла паша чумыралтеш: оргпартпаша, кадр-шамычым распределитлымаш да ямдылымаш, агитмасспаша, производственный пропаганда, соответствующий советско-хозяйственный орган-шамычын да партийный организаций-шамычын партийный решений-шамыч шуктымыштым наблюдатлымаш".

Туге гынат, практика ончыктен: партийный аппаратым тыге организоватлымаш ситыдыме лийын.

Эртыше жапыште да кызытат партийын центральный организационный задачыже еҥ-шамычым правильно подбиратлымаш да шуктымым проверятлымаш задача ыле да лийын кодеш. Тиде вопрослан Ленин поснак кугу значенийым пуэн, тудо партийын XI с'ездыштыже ончыктен:

„Ме тышке толын шуын улына: положенийын гвоздьшо—еҥ-шамычыште, еҥ-шамычым подбиратлымаште. Кӱлеш еҥ-шамычым подбиратлыза да практический шуктымашым проверятлыза,—да тидым калык аклаш тӱҥалеш".

Партийын XVII с'ездыштыже шке докладыштыже Сталин йолташ еҥшамычым правильно подбиратлымылан да шуктымым тергымылан значенийжым уло вий дене палемден. Тудо тыге ойлен:

„Сеҥымаш нигунамат шке ок тол,—тудым обычно шупшын кондат. Партийын генеральный линийже верч сай резолюций ден деклараций-шамыч—тиде пашан тӱҥалтышыже веле, вет нуно сеҥымашым шкенжымак огыл, а сеҥаш желатлымашым гына означатлат. Правильный линийым пумек, вопросым правильно решитлымашым пумек, пашан успехше организационный паша деч, партийын линийжым илышыш пуртышаш верч кучедалмым организоватлыме деч, еҥ-шамычым правильно подбиратлыме деч, руководящий орган-шамычын решенийышт шуктымым тергыме деч зависитла. Тидеч посна партийын правильный линийже да правильный решений-шамыч серьезный эҥгекыш верешташ рисковатлат. Тиддечат утларак: правильный политический линийым пумек, организационный паша чылам, тиде шотыштак политический линийын судьбажымат,—тудын шукталтмыжым, але тудын сӱмырлымыжым—решатла".

Опыт ончыктен: еҥ-шамычым подбиратлыме да шуктымым проверятлыме шотышто мемнан организационный пашан лушкыдылыкшо але марте пытаралтын огыл. Кадр-шамычым подбиратлыме пашам производственно - отраслевый отдел-шамыч коклаш шалатыл пытарымаш, организационный пашан разнахшым волтымашке конден, пашаеҥ-шамычым ик отрасль гыч весыш кӱлеш семын передвигатлымым нелемден, партийлан тиде жапыште посна важностян лийын шогышо учитлаш кучылтше целесообразныйрак лийме еҥ-шамычым выдвигатлымашым нелемден. Кадр-шамыч подбиратлыме пашам партийный аппаратын тӱрлӧ производственно-отраслевый отделже-шамыч еда шалатыл пытарымаш кадршамыч подбиратлыме да распределитлыме задачым успешно разрешитлымын вийым тормозыш лийын. Тиде задача кадр-шамыч шотышто чыла пашам единый центр гыч тиде пашам единый аппаратеш концентрироватлыме дене виктарымым требоватла. Тиде единый аппаратыште кадр-шамыч подбиратлыме шотышто опыт, кадр-шамычым тунемме паша, нуным расстановитлыме шотышто опыт чумыралтман.

ВКП(б) ЦК, тыгай положенийым учитыватлен, ятыр мерым приниматлен, кадр-шамыч подбиратлыме пашам руководящий партлорган-шамыч отделеш (ЦК ОРПО) чумырен. Туге гынат, кадр-шамычым ямдылыме да подбиратлыме пашан первый степенян важностьшым да тиде пашан кугу об'емжым шотыш пыштен, пашаште улшо чыла отраслым кадрже-шамыч шотышто пашам самостоятельный кадр-шамыч Управленийыш, а партийно-организационный руководство вопрос-шамычым специальный Организационно-инструкторский отделыш ойрен, ОРПО-м реорганизоватлаш кӱлеш ыле.

8. Партийный директива-шамыч шуктымым проверятлымым тӱрлӧ производственно-отраслевый отдел-шамыч коклаште шалатыл пытарыме практикат ситыдыме лийын. Тиде пашамат ик вереш чумыраш, тидлан келшышын, КПК деятельностьын характерже вашталташ кӱлеш. КПК-ын центральный задачыжлан ВКП(б) ЦК-ын решенийже-шамыч шуктымым контролироватлымашым виянгдаш да верысе организаций-шамычын пашаштым систематически проверятлымашым организоватлымаш задача лийман. КПК ВКП(б) ЦК пелен пашам ышта манын установитлаш кӱлеш. Тидлан лийын КПК-ым вигак партийын с'ездеште сайлаш кӱлмым пыштa. Партийный контроль комиссий ВКП(б) Центральный Комитетын Пленумешыже сайлалтман да ВКП(б) ЦК-ын директивше да вуйлатымыже почеш пашам ыштышаш.

9. Партийный кадр-шамычын теоретический ден политический почеш кодмаштым пытарыме задача, партий член-шамычым

(Умбакыже 3-шо стр.)

А. ЖДАНОВ йолташын ыштышаш докладын тезисше-шамыч

УМБАКЫЖЕ

марксистско-ленинский теорий дене вооружатлыме да большевизмым овладеватлыме задача партийный пропаганда ден агитаций пашам, „ВКП(б) историй краткий курсым“ лукмылан лийын партийный пропагандым шындыме нерген“ ЦК-ын решенийже дене келшышын, кӱлеш кӱкшытыш нӧлталаш требоватла.

ВКП(б) ЦК печатный ден устный пропаганда ден агитаций шотышто чыла пашам иктыш чумырышо пропаганда ден агитаций Управлений семын пропаганда ден агитацийын куатле аппаратшым иметлышаш.

10. Ял озанлык шотышто советский ден партийный организаций-шамычын деятельностьыштым контролироватлыме да шекланыме задачын посна важностян улмыжлан лийын Ял озанлык отдел да чыла республиклаште калык туныктымо паша шындалтмым контролироватлышаш Школа отдел деч молыжо, ВКП(б) ЦК-ын производственно-отраслевый отделже-шамыч ликвидироватлалтшаш улыт.

Обкомлаште, крайкомлаште да нацкомпартий ЦК-лаште тыгай отдел-шамыч ышталтман: кадр-шамыч, пропаганда ден агитаций, организационно-инструкторский да ял озанлык отдел, чыла моло производственно - отраслевый отдел-шамыч упразднитлалтман.

Райком ден горкомлаште тыгай отдел-шамычым иметлаш кӱлеш: кадр-шамыч, пропаганда ден агитаций да организационно-инструкторский.

Обкомлаште, крайкомлаште да нацкомпартий ЦК-лаште пропаганда ден агитаций отделым да кадр-шамыч отделым руководитлышаш особый секретарь-шамыч ӱмбак пыштылтман.

11. Социалистический озанлыкын писын нӧлталтмыже, пашазе - шамычын, кресаньык-шамычын да интеллигенцийын писе политический ден культурный кушмашышт условийыште партийный ден государственный илышын темпшат пеш чот нӧлталтын. Государственный ден партийный паша руководствым шукташлан, илышын выдвигатлыме йодмаш-шамыч шотышто писын реагироватлашлан да „эмшотлык“ вопрос-шамычым шке жапыштыже разрешатлашлан, партий центральный орган-шамычын шотышто улшо схемым — партийын С'ездше, ВКП(б) ЦК—у орган дене,—Всесоюзный партийный конференций дене ешараш кӱлеш. Тидыже садланат утларакшым кӱлеш: партийын с'ездше-шамыч коклаште улшо кужу жап руководящий пашаш, да у т л а р а к ш ы м ВКП(б) ЦК-ыш партийын кушшо пашаенже шамыч кадрым выдвигатлаш йӧным ограничиватла, конференций тыгай йӧным партийлан пуэн кертеш ыле. Тидлан лийын партийын центральный организацийже-шамыч схемым—партийын С'ездше, ВКП(б) ЦК—партийын Всесоюзный конференцийже дене ешараш кӱлмӧ назреватлен. Партийын Всесоюный конференцийже талукышто ик гана деч шуэн огыл верысе организаций - шамычын представительышт гыч погалтшаш, Всесоюзный партийный конференцийын тӱҥ задачыжлан партий политикын шуышо вопрос-шамычым каҥашымым шотлаш.

Партийын Всесоюзный к о н ф е р е н ц и й ж ы л а н ЦК член-шамычын ужашыжым заменитлаш, — вес семын манаш гын, ЦК член улмо обязанностьыштым шуктен кертдыме ЦК-ын посна членже-шамычым ЦК состав гыч лукташ да нуным весе-шамыч дене вашталташ, но партий С'ездын сайлыме ЦК составын вич ужаш гыч ик ужашыже деч утла огыл количествым вашталташ правам пуаш кӱлеш. Конференций ЦК член-шамыч составым партий С'ездын сайлыме кандидат-шамыч гыч ешара да нунын олмеш ЦК членыш у кандидат-шамычым кӱлеш количествым сайла.

ЦК член-шамычым заменитлыме да ЦК членыш у кандидат-шамычым сайлыме нерген ВКП(б) ЦК-ын утверждатлымаштыже нуждатлыдыме решений-шамыч деч молыжо, конференцийын решенийже-шамыч ВКП(б) ЦК-ыште пеҥгыдемдышашлык у л ы т. Конференцийын решенийже-шамыч ВКП(б) ЦК-ын утвердитлыме деч вара чыла партийный организацийлан обязательный улыт. Конференцийын делегатше-шамыч обком-шамычын, крайком-шамычын да нацкомпартий ЦК-шамычын пленумешышт сайлалтыт. Верысе организаций-шамычын уполномочийышт почеш делегат огытыл гын, ЦК-ын тыгай членже-шамыч конференцийын пашаштыже совещательный йӱк права дене участвоватлат.

12. Партийно-политический ден партийно-организационный пашан нӧлталтмыже основеш эртыше жапыште первичный парторганизаций-шамыч пеҥгыдемыныт, масса дене нунын связьышт саемын, коммунист-шамычын авангардный рольышт кӱзен, партий илышын уровеньже нӧлталтын. Партийный организаций-шамыч озанлык ден культурный строительствын практический вопросшо-шамыч дек чак лишемыныт.

Опыт ончыктыш: кушто первичный партийный организаций партийно-политический пашам производственный планым успешно шуктышаш верч, государственный аппаратын пашажым саемдышаш верч, у техникым освоитлышаш верч, трудовой дисциплиным пеҥгыдемдышаш верч кучедалме дене, стахановский движенийым шарыме дене, партийно-хозяйственный пашаш у кадр-шамычым выдвигатлыме дене келыштарен моштен, тушто партийный организаций-шамычын успешный пашашт обеспечиватлалтын ыле. Да, наоборот, кушто партийный организаций-шамыч, шке задачыштым агитаций дене ограничитлен, озанлык деч ӧрдышкӧ кораҥыныт, але кушто партийный организаций-шамыч, озанлык орган-шамычым алмаштен да обезличиватлен, шке ӱмбакышт озанлык вуйлатыме шотышто шканышт келшыдыме функций-шамычым налыныт, тушто паша неизбежно тупикыш верештын.

Кызытсе жапыште тӱрлӧ типан первичный партийный организаций - шамычын да, утларакшым производствыште (фабрика, завод, совхоз, колхоз) партийный организаций да наркомат пелен партийный организаций гай тӱрлӧ типан первичный партийный организаций-шамычын задачыштым утларак точно определитлаш кӱлмӧ назреватлен. Производственный типан (фабрично заводской, совхозысо, колхозысо) партийный организацийлан предприятийын, совхозын але колхозын паша состояниым контролироватлаш права пуалтман. Тиде первичный партийный организацийын производствышто рольжым да ответственностьшым виянгдымашке кондышаш. Наркомат-шамыч пелен партийный организаций шотышто гын, то нуно, специфический условийлан лийын, контроль функцийым иметлыде, государственный аппаратын пашажым саемдымаште шке рольыштым виянгдышаш улыт. Наркоматский партийный организаций-шамыч тиде але тудо наркоматын ситыдымашыже-шамыч нерген сигнализироватлаш, посна пашаен-шамычын ситыдымашыштым палемдаш да нунын нерген ЦК-ыш да наркомат руководительшамычлан увертараш обязан улыт.

Тиде але тудо наркоматыште пашам ыштыше партийын чыла членже общ-наркоматский партийный организаций дене иктыш ушалтман. Наркоматысе первичный организацийын секретарьжым ВКП(б) ЦК утвердитлышаш.

ВКП(б)-ын XVIII с'ездше ВКП(б) уставыш тыгай тӱҥ изменений ден ешартыш-шамычым пурташ постановитла:

I.

Партийын членже-шамыч да нунын правашт ден обязанностьышт нерген

1. Кандидат гыч партий членыш приниматлыме годым улшо категорий-шамычым отменитлаш да пашазе, кресаньык-шамычлан, интеллигенцийлан кандидат гыч партий членыш приниматлыме единый порядокым установитлаш. Партийыш чыла пурышо-шамыч нуным ик ий деч шагал огыл пырля ыштымаш гыч шинчыше, партийын кум ияш партийный стажан кум членжын рекомендацийжым представитлаш обязан улыт. Вес партийла гыч лекше-шамычлан кызыт действоватлыше уставный правило-шамычым кодаш. Партийыш приниматлыме нерген первичный партийный организацийын решенийже тудым райком але горком пеҥгыдемдымек вийышке пура.

2. Партийын членже-шамыч да нунын обязанностьышт нерген разделым партийын членже-шамычын правашт нерген пункт дене ешараш, тушко пурташ:

а) партийный погынымашлаште партийын кеч могай пашаенжым критиковатлаш партийын членже-шамычын правашт ым;

б) партийный органлашке сайлаш да сайлыме лияш партийын членже-шамычын правашт ым;

в) партийын членже-шамычын деятельностьышт але поведенийышт нерген решенийым лукмо годым, чыла случайлаште лично участвоватлымым требоватлаш партийын членже-шамычын правашт ым;

г) кеч могай вопрос да заявлений денат кеч могай партийный инстанцийыш, ВКП(б) ЦК марте шумеш обращатлаш партий членын праважым.

3. Партий программым, партий уставым, партий дисциплиным нарушатлыше ен-шамыч деч партийшке радамжым обычный порядок дене эрыктен кертеш манын установитлен, партийыште периодический массовый чисткым отменитлаш.

4. Установитлаш, партий гыч лукмо нерген але лукмо-шамычым партий член правашт восстановитлыме нерген вопросым решатлыме годым эн кугу осторожность ден товарищеский забота да партий членлан пред'явитлыме титаклымашын обоснованностьым пеш сайын лончылымо обеспечиватлалтшаш, да тыгыде проступок - шамычлан (погынымашыш миймыдымаш, членский взносым срокышто тӱлыдымаш) партийный наказанийын высший мерылан шотлалтше партий гыч лукмаш огыл, а устав дене ончымо партийный воспитаний ден воздействий мера-шамыч применятлалтшаш улыт.

5. Партий гыч лукмо нерген, тугак лукмо-шамычын партий член правашт восстановитлыме нерген первичный партийный организацийын решенийже партий обком (крайком) пеҥгыдемдымеке гына вийышке пура.

6. Партий гыч лукмо-шамычын апелляцийыштым соответствующий партийный орган-шамыч 2 арняш срок деч вараш кодде ончышаш улыт.

7. Кандидат - шамычлан уставный требованийым, кудын почеш кандидатский стажым эртыше, партий программым признаватлыше да тудын уставше ден дисциплинжылан подчинятлалтше йолташ-шамыч партий программым усвоитлымешкышт, вес семын манаш гын, марксистски образованный партиец лийын шуктымешкышт партий членлан шотлалтын огыт керт,—тиде требованийым отменитлаш.

II.

Партий членыш кандидат-шамыч нерген

8. Партий членыш кандидат-шамыч нерген разделым партий член-шамыч нерген раздел дене келшышын ышташ (приниматлыме шотышто категорий-шамычым отменитлымаш).

9. Пашазе ден кресаньык-шамычлан да интеллигенцийлан кандидатский стажым общийым—ик ий срокым установитлаш.

10. Вес партийла гыч лекше - шамычлан кызыт действоватлыше уставный правило - шамычым кодаш.

III.

Партийын организационный строенийже нерген

11. Партийыште последовательный демократический практикым проводитлыме да демократический централизмын основным мучаш марте илышыш пуртымо задача гыч лектын шогышо тыгай ешартыш положений-шамычым уставыш пурташ:

а) партийный орган-шамычым сайлыме годым список дене голосоватлымым чараш. Голосованийым посна кандидатура-шамыч дене ышташ, тидын годым партийын чыла членже-шамычлан кандидат-шамычым отводитлаш да нуным критиковатлаш ограничиватлыдыме правам обеспечитлаш;

б) партийный орган-шамычым сайлыме годым кандидат - шамычын закрыто (тайно) голосоватлымым установитлаш.

12. Партий илышыште партийный активын посна политический значенийым шотыш налын, уставым олаласе паргорганизаций-шамычын активышт нерген тыгай пункт дене ешараш:

(Мучашыже 4-ше стр.)

А. ЖДАНОВ йолташын ыштышаш докладын тезисше-шамыч

МУЧАШ

Кӱлешлан шотлаш: нимогай исключений деч посна чыла республиканский, краевой ден областной централште, тугак икмыняр кугурак чыла промышленный централште партий ден правительствын важнейший решенийыштым обсуждатлашлан обязательно оласе партийный организаций-шамычын активше погалтше, актив парадлан да нине решений-шамычым формально торжественно одобритлашлан огыл, а нуным чынак обсуждатлашлан погалтше, кугу централште оласе велэ огыл, но районный партийный активат погалтше.

13. ВКП(б) ЦК-ыште Ял озанлык отдел ден Школа отдел деч моло производственно-отраслевый отдел-шамычым ликвидироватлаш.

ВКП(б) ЦК-ыште тыгай управлений ден отдел-шамычым иметлаш:

а) Кадр управлений;
б) Пропаганда ден агитаций управлений;
в) Организационно - инструкторский отдел;
г) Ял озанлык отдел.
д) Школа отдел.

Обкомлаште, крайкомлаште да нацкомпартий ЦК-лаште ыштaлтыт:

а) Кадр отдел;
б) Пропаганда ден агитаций отдел;
в) Организационно - инструкторский отдел;
г) Ял озанлык отдел.

Горком ден райкомлаште ыштaлтыт:

а) Кадр отдел;
б) Пропаганда ден агитаций отдел;
в) Организационно - инструкторский.

14. Улшо уставный порядокым вашталтышашын установитлаш: партийный контроль Комиссийым ЦК Пленум сайла да тудо ВКП(б) ЦК-ын вуйлатымыже почеш пашам ышта.

Партийный контроль Комиссий:

а) ВКП(б) ЦК-ын директивше-шамычым советско-хозяйственный орган ден партийный организаций-шамычын шуктымыштым контролироватла;

б) верласе партийный организаций-шамычын пашаштым проверятла;

в) ВКП(б) программа ден уставым да партийный дисциплиным нарушатлымаште титакан-шамычым ответственностьыш привлекатла.

15. Обкомлаште, крайкомлаште, нацкомпартий ЦК-лаште пропаганда ден агитаций отдел-шамычым да кадр отдел - шамычым вуйлатымаш особый секретарь-шамыч ӱмбак пыштaлтшаш.

IV.
Партийын центральный организацийже-шамыч нерген

16. ВКП(б) уставыш Всесоюзный партийный конференций нерген тыгай положенийым ешараш:

а) Всесоюзный конференций партий политикын назреватлен шушо вопрос-шо-шамычым обсуждатлашлан верласе организаций-шамычын представительышт гыч погалтеш;

б) Всесоюзный конференций талукышто ик гана деч шуэн огыл погалтеш;

в) Всесоюзный конференцийын делегатше - шамыч обком, крайком, нацкомпартий ЦК-шамычын пленумешышт сайлалтыт;

г) Всесоюзный конференцийыш сайлыме порядокым да представительство нормым ВКП(б) ЦК устанавливатла;

д) Всесоюзный конференцийлан ЦК член-шамычын ужашыжым заменитлаш права, вес семын манаш гын, ЦК член улмо шке обязанностьышт шуктымым обеспечиватлыдыме ЦК-ын посна членже - шамычым ЦК состав гыч лукташ да нуным весе-шамыч дене, но партий С'ездын сайлыме ЦК составын вич ужаш гыч ик ужашыже деч шуко огыл количество дене, заменитлаш права пуалтеш. Всесоюзный конференций ЦК член-шамыч составым партий С'ездын сайлыме кандидат-шамыч кокла гыч ешара да нунын олмешыже ЦК членыш у кандидат-шамычым кӱлеш гын сайла;

е) Всесоюзный конференцийын решенийже-шамыч, ЦК член-шамычым вашталтыме да ЦК член шамыч составыш у кандидат-шамычым сайлыме нерген ВКП(б) ЦК-ын пеҥгыдемдышашлык огыл решенийже деч молыжо, ВКП(б) ЦК дене пеҥгыдемдалтшаш улыт. Всесоюзный конференцийын решенийже-шамыч ВКП(б) ЦК пеҥгыдемдыме деч вара чыла партийный организаций - шамычлан обязательный лийын шогат;

ж) ЦК член-шамыч, вуйо верласе организаций-шамычын уполномочийышт почеш делегат огытыл гын, Всесоюзный конференцийын пашаштыже совещательный йӱк права дене участвоватлат.

V.
Обком, горком, райком секретарь-шамычлан да Йошкар Армий ден Военно-Морской Флот политотдел начальник-шамычлан партийный стаж нерген

17. Руководящий партийный пашашке партийный пашаеҥ - шамычын у кадрыштым выдвигатлаш кӱлеш условийым ыштышаш верч, уставын соответствующий параграфше-шамычым вашталтышашын, обком, крайком - шамычын, нацкомпартий ЦК-шамычын секретарьыштлан партийный стажым 12 ий олмеш 5 ий деч шагал огыл, горком секретарь - шамычлан 10 ий олмеш 3 ий деч шагал огыл, райком секретарь-шамычлан 7 ий олмеш 3 ий деч шагал огыл, первичный партийный организаций секретарь да цехпарторг-шамычлан первый случайыште 3 ий деч шагал огыл, кокымшо случайыште 2 ий деч шагал огыл стаж олмеш партийный стажым 1 ий деч шагал огыл установитлаш.

Округ, флот ден армий политуправлений начальник-шамычлан 10 ияш партийный стаж олмеш 5 ияш да дивизий ден бригада политотдел начальник-шамычлан 6 ияш олмеш 3 ияш партийный стажым обязательныйлан шотлаш.

VI.
Партийын краевой—областной—республиканский организацийже-шамыч нерген

18 Установитлаш, обкомлаште, крайкомлаште, нацкомпартий ЦК-лаште 4—5 секретарь лийшаш, тиде шотышто первый секретарь, кокымшо секретарь, кадр шотышто секретарь, пропаганда шотышто секретарь.

VII.
Партийын окружной организацийже-шамыч нерген

19. ВКП(б) уставыш соответствующий положенийым ешарен, окружной партийный организаций-шамычлан уставный права пуаш.

VIII
Йошкар Армий ден Военно-Морской Флотышто парторганизаций-шамыч нерген

20. Военно-Морской Флотым ыштыме дене Йошкар Армийыште партийный организаций - шамыч нерген уставный положенийым тугак Военно-Морской Флотысо парторганизаций-шамычланат шараш, Военно-Морской Флотын Политический Управленийже ВКП(б) ЦК Военно - Морской отделын праваже дене пашам ышта, манын установитлаш.

IX.
Первичный партийный организаций-шамыч нерген

21. Произодственный предприятийласе, тыгак совхоз ден колхозласе первичный партийный организаций - шамычын рольыштым да предприятий-шамычын пашашт состояний верч нунын ответственностьыштым нӧлталшашлан, нине организаций-шамычлан предприятий администрацийын пашажым контролироватлыме правам пуаш.

Советский учреждений-шамычын посна паша условийыштлан кӧра, контролироватлыме функций дене пользоватлен кертдыме наркоматовский партийный организаций - шамыч учреждений-шамычын пашаштышт улшо недочет нерген сигнализироватлаш, наркоматын да тудын посна пашаеҥже-шамычын ситыдымашыштым отмечатлаш да шкеныштын материал ден соображенийыштым ВКП(б) ЦК-шке да наркомат руководитель-шамычлан колтен шогаш обязан улыт.

Наркоматовский партийный организаций-шамычын секретарьыштым ВКП(б) ЦК утверждатла.

Наркомат центральный аппаратын чыла коммунист—пашаеҥ-шамыч ик общенаркоматский партийный организацийыш пурат.

22. Улшо положенийым вашталтен, первичный партийный организаций-шамычын сайлыме органыштым ончыкыжо комитет огыл, а бюро—манын лӱмдаш (тыгай партийный организацийын бюрожо).

23. Первичный парторганизаций-шамычын бюрошт партийын 15 деч шагал огыл членан партийный организацийлаште ыштaлтыт.

24. Партий член-шамычым писынрак куштышаш да коллективный руководство духеш воспитыватлышаш верч 15 деч шагал огыл, но партийын 100 член деч шуко огыл улшан цеховой партийный организацийлаште цеховой партийный организацийын бюрожым 3 гыч 5 еҥ марте состав дене, а партийын 100 член деч утла улшан организацийлаште 5 гыч 7 еҥ марте состав дене сайлаш.

Йошкар Армий кече вашеш

Пашазе-Кресаньык Йошкар Армийлан 21 ий темме лӱмеш осоавиахимовский организаций пелен ПВХО кружокым организоватлыме. Тиде кружок ПВХО дене занятийым эртара. Занятийыш осоавиахимовский организацийын членже-шамыч чыланат коштыт. Нинын кокла гыч 10 еҥ Пашазе-Кресаньык Йошкар Армий ден Военно-Морской Флот кечылан ПВХО значоклан нормым сдатлаш обязательствым налыныт.

Тыгак моло значок-шамычланат нормо сдатлымаш эртаралтеш.

И. Рыбаков,
Йошкар-Ола радиокомитет пелен осоавиахимовский организацийын председательже.

ТӦРЛАТЫМАШ

12 февральыште лекше „Рвезе Коммунист" газетеш „ВЛКСМ Маробкомын отчетный докладше почеш XV Марийский областной комсомольский конференцийын решенийже" печетлыме ыле. Тиде решенийыште 3-шо страницын 3-шо абзацыштыже „поснак" манме мутым „посна" манын лудман.

Редакций.

Капиталистический эллаште

Альварес дель Вайон заявитлымыже

Мадрид гыч республиканский Испанийын иностранный паша министрже Альварес дель Вайон тыге заявитлымыжым передаватлат:

„Кунам правительствын главаже да мый центральный зоныш толын шуын улна, ме ӱшанышна: тыште 2,5 ий годым лийын шогышо моткоч кугу нӧлталтмаш тугаяк кӱкшӧ уровеньыште кодеш.

Военный командований дене да партий-шамычын представительышт дене мутланыме годым ме ылын независимостьышым да шке судьбаштын ик шкет озаже улшо испанец-шамычын пырля илыыштым гарантироватлыше условий-шамычым шуктымеш кредалаш решитлен улына.

Каталонийыште кредалмаш пытен, сандене мемнан верна тыште. Ме тыште пӱтынь испанский калыкын поддерживатлыме правительствын пӱтынь властьшым шукташлан толын улына".

Пӱтынь мадридский печать республиканский правительствым саламла да сеҥымешке кредалаш испанский калыкын пеҥгыде воляжлан ӱшандара.

Чехословакийлан Английын заемжо

Лондон гыч Рейтер агентствын увертарымыже почеш, английский община палата Чехословакийлан заемым пумо нерген законопроектым одобритлен.

Отв. редактор—
К. А. ЛЕНСКИЙ

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Иошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комната № 70, телефон № 90.

Упол. Главлита Мар. АССР А—107. Иошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.